

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Csilléry Alexandra ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gellérthegyi István ügyvéd által képviselt Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség alperes ellen környezetvédelmi ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Fejér Megyei Bíróság 2009. február 5. napján kelt 21.K.22.553/2008/3. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 4. sorszámon benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság a Fejér Megyei Bíróság 21.K.22.553/2008/3. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a felperes keresetét a bíróság összecszerűségére vonatkozóan is elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (azaz harmincezer) forint elsőfokú és 30.000 (azaz harmincezer) felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 16.500 (azaz tizenhatezer-ötszáz) forint kereseti és 36.000 (azaz harminchatezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.422/2007/5. számú ítéletében - a felperest 73.258.890 forint hulladék bírság megfizetésére kötelező elsőfokú határozatot helybenhagyó - 14/1896/5/2005. számú alperesi határozat ellen benyújtott felperesi keresetet a jogalap tekintetében elutasította, figyelemmel arra, hogy a felperes a Kft-vel kötött vállalkozási szerződés alapján a gyárban a termelés során keletkező, nem veszélyes és EWC 020103 kódszámú hulladék elszállítását vállalta az ehhez szükséges, hulladékkezelésre vonatkozó engedély hiányában. Megállapította a Legfelsőbb Bíróság, hogy a felperes a szeméttelen 2003. július 17-én megtartott ellenőrzést és az engedély nélkül végzett hulladékkezelési tevékenységtől való eltiltást követően a hulladékkezelési tevékenységet továbbfolytatta, és a szeméttelen, valamint a ingatlanon továbbra is végzett - engedély nélküli - hulladékszállítást és elhelyezést, melyet a hatóság a 2004. november 16-án megtartott ismételt ellenőrzésen tárt fel. A

Legfelsőbb Bíróság a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (Hgt.) 14.§-a alapján a felperes cselekményét hulladékkezelési tevékenységnek minősítette, és annak engedély nélküli végzése miatt a Hgt. 49.§ (1) bekezdése b) pontja alapján a felperes bírság fizetési kötelezettségét állapította meg. Tekintettel azonban arra, hogy az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja miatt - a hulladékbírság összegének jogszerűségét - az erre irányuló kereseti kérelem ellenére - nem vizsgálta, és ez okból e kérdés érdemi felülvizsgálata kizárt volt, a Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróságot a bírságösszege tekintetében új eljárásra utasította, és előírta a hulladék mennyiségének meghatározását, besorolását, az ismétlődő jelleg meglétének, illetőleg annak vizsgálatát, hogy a bírság kiszabása tekintetében az elévülés bekövetkezett vagy sem.

A felperes kizárólag az összege vizsgálatára elrendelt új eljárásban állította, hogy a környezetvédelmi hatóságok hatáskör hiányában jártak el, az elsőfokú hatóság a hulladékbírság kiszabására nem volt jogosult. Álláspontja szerint a hulladék mennyiségét hiteles bizonylat és bizonyíték nem igazolta, az elszállított mennyiség nem hulladék, hanem élelmiszeripari melléktermék volt, ismétlődő jogsértés nem történt. Hivatkozott arra is, hogy a bírság kiszabására a hatóság tudomásszerzésétől - 2003. július 17-től - számított egy éven túl nem volt lehetőség. Hiányolta a bírság kiszámítása során értékelte, súlyosító és enyhítő körülmények megjelölését és értékelésének bemutatását. Sérelmezte a fellebbezési illeték mértékét és utalt az Alkotmánybíróság 29/2005. (VII.14.) AB számú határozatában foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az alperest 449.034 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Az új eljárásban vizsgálandó körben megállapította, hogy a hulladék mennyiségét a felperes adatszolgáltatása alapján jogszerűen állapította meg az alperes, és a hulladék a Hgt. 1. számú melléklete szerinti legalacsonyabb csoportba sorolása, ezért az 1-es szorzó alkalmazása sem volt törvénytörő, míg a 2003. évi hatósági megállapításra figyelemmel a jogsértés ismétlődő jellegét is fennállónak látta, mely okból megalapozottnak minősítette a 2-es szorzó alkalmazását. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján azonban arra következtetésre jutott, hogy a hatóság 2005. március 8-án - a 2003. július 17-i tudomásszerzéstől számított egy éven túl - jogszerűen szabta ki a felperessel szemben a hulladékbírságot, mert a jogszerűtlen állapot fenntartása esetén is az első hatósági tudomásszerzéstől kell számítani az egyéves intézkedési határidőt, mely a perbeli esetben eltelt. Megjegyezte, hogy a hatóságnak más jogalapon - a Hgt. 49.§ (1) bekezdés a) pontja alapján - kellett volna eljárnia, azonban e jogsértés tekintetében is a szubjektív határidő elteltét állapította meg és mellőzte a hatóság új

eljárásra kötelezését. A felperes bizonyítási indítványait a Pp. 3.§-a alapján mellőzte tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az új eljárásban vizsgálandó kérdéskör megítélhető volt. Az alperes által fizetendő elsőfokú perköltséget a felperes jogi képviselőjének munkadíja (300.000 forint+ÁFA) alapján és a perben felmerült szakértői költség figyelembevételével állapította meg a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ b) pontja és 6.§-a alapján.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását, illetőleg a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 206.§ (1) bekezdését és 221.§ (1) bekezdését a bizonyítékok értékelése és a döntés indokolása, továbbá a Pp. 78.§ (1) bekezdését és 80.§ (2) bekezdését, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdését a perköltség tekintetében. Állította, hogy a jogerős ítélet az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítás szabályait sértve nem értékelte megfelelően a perbeli bizonyítékokat és a tényállást kellő mértékben nem tisztázta, a rendelkezésre álló adatok alapján iratellenes megállapításokat tett és kirívóan okszerűtlen következtetéseket vont le és a hulladékgazdálkodási bírság kiszabásával kapcsolatos szubjektív és objektív határidővel, illetőleg az elévülés nyugvásával kapcsolatos jogszabályokat tévesen értelmezte és ezzel kapcsolatos előadását indokolás nélkül figyelmen kívül hagyta. Utalt arra, hogy megalapozatlanul vont le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, hogy a bírságot az egy éves szubjektív határidőn túl szabta ki és a bírság jogalapját tévesen állapította meg, amikor határozatát a Hgt. 49.§ (1) bekezdés b) pontja helyett nem az a) pontra, - azaz a hatósági határozatban foglalt kötelezettség megsértésére - alapította. Sérelmezte, hogy a Hgt. 49.§ (3) bekezdés harmadik mondatának az elévülés nyugvására vonatkozó szabályát az elsőfokú bíróság nem alkalmazta. Állította, hogy a Legfelsőbb Bíróság döntése értelmében a 2004. november 16-án észlelt engedély nélkül végzett hulladékkezelési tevékenység miatt jogszerűen és határidőn belül bírságolta meg a felperest a Hgt. 49.§ (1) bekezdés b) pontja alapján. Kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság a perköltség összegét kellő indokolás nélkül, aránytalanul és kiemelkedően magas összegben állapította meg, nem véve figyelembe, hogy a felperes a bírság jogalapja tekintetében pervesztes lett, a felperes indítványára szükségtelenül kirendelt szakértő díjának viselésére az alperes nem kötelezhető, továbbá a pertárgy értéke nem meghatározható, így az nem indokolja a perköltség kiemelkedően magas összegét.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet és csatlakozó felülvizsgálati kérelmet nem nyújtott be.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem - alábbiak szerint - alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az elévülés, a más jogalapon álló határozat szükségessége, és a perköltség tekintetében téves és jogszabálysértő megállapításokat tett, ez okból és a Legfelsőbb Bíróság korábbi döntése ellenére törvénysértően helyezte hatályon kívül a közigazgatási határozatokat.

A Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.422/2007/5. számú ítélete folytán a megismételt eljárásban az nem volt vitatható, hogy a felperes engedély nélkül hulladékkezelési tevékenységet végzett, és ezért a Hgt. 49.§ (1) bekezdés b) pontja alapján bírság fizetésére köteles, mert a Legfelsőbb Bíróság ítéletével véglegesen eldöntötte azt a kérdést, hogy a bírság jogalapja fennáll, ezért jogsértő, az új eljárás kereteit meghaladó, és a legfelsőbb bírósági ítéletet törvényi felhatalmazás nélkül felülbíráló azon megállapítás, hogy az alperesnek másik jogalapon álló határozatot kellett volna hoznia.

A megismételt eljárásra a Legfelsőbb Bíróság egyértelmű iránymutatást adott arra, hogy milyen körben kell és lehet az elsőfokú bíróságnak vizsgálódnia a felperes kereseti kérelme alapján. Elsődlegesen azt kellett (volna) vizsgálnia, hogy a hatóság mikor szerzett tudomást arról, hogy a felperes engedély nélküli tevékenységet folytat, és a hatósági tudomásszerzéstől a határozat meghozataláig eltelt-e az egy év, amikor már a Hgt. 49.§ (3) bekezdése alapján nincs mód a bírság kiszabására.

Az nem kétséges, hogy a felperes engedély nélkül folytatott hulladékgazdálkodási tevékenységét a hatóság már 2003. július 17-én észlelte, ekkor feltárta, hogy a felperes az ellenőrzést megelőző időben a szeméttelre engedély nélkül hulladékot szállított. A korábbi eljárása során a hatóság a 2003. november 12-én jogerőre emelkedett határozatában a felperest eltiltotta az engedély nélküli tevékenység folytatásától. A felperes azonban az ellenőrzést követően is folytatta jogsértő cselekményét, és már nemcsak a szeméttelrepen, hanem egy ingatlanon is engedély nélkül helyezett el hulladékot. A felperes további - tehát nem a 2003. július 17-én feltárt -, több ingatlant érintő jogsértéséről a hatóság a 2004. november 16-án megtartott ellenőrzésen szerzett tudomást. A 2004.

november 16-i ellenőrzés során a hatóság - ahogy ez az ellenőrzési jegyzőkönyvből (3.oldal) is megállapítható - a felperesnek a korábbi, tevékenységet megtiltó határozatot követően tanúsított magatartását vizsgálta, és a felperestől a 2003. november 12. és 2004. november 16. közötti időben a és ingatlanra szállított hulladék mennyiségéről kért - és kapott - tájékoztatást. A felperes marasztalására a 2003. november 12-ét követő időben folytatott jogsértő magatartása miatt került sor, amelyről a hatóság a 2004. november 16-i felhívásra 2004. november 24-én adott felperesi tájékoztatásból szerzett tudomást, és ezen időponttól számított egy éven belül, azaz törvényes határidőn belül, 2005. március 8-án került sor a bírság kiszabására. A hatóság tehát az elévülési időn belül intézkedett, a bírság kiszabásának törvényi akadályja nem volt.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében arra is helytállóan hivatkozott, hogy a Hgt. 49.§ (3) bekezdése alapján folyamatos jogsértés - adott tevékenység engedély nélküli folytatása - esetén elévülés nem következhet be mindaddig, amíg a jogszerűtlen állapot fennáll.

Az elsőfokú bíróság a fenti indokok alapján tévesen állapította meg a tudomásszerzés időpontját, a hatósági észleléstől a határozathozatalig eltelt idő hosszát, az elévülés nyugvásának hiányát, és a Hgt. 49.§ (3) bekezdés téves értelmezése folytán törvénytelenül állapította meg, hogy a bírság kiszabására az elévülés következtében nem volt lehetőség, és ez okból az alperes határozata jogszabályt sértett.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletének azon megállapításait, mely a hulladék mennyiségének bizonyítottóságára, a hulladék besorolásának jogszerűségére, a bírságösszegezésére és a cselekmény ismétlődő jellegének megállapítására vonatkoztak, a felperes sem felülvizsgálati, sem csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel nem támadta, ezért a Legfelsőbb Bíróságnak rendelkezésére álltak azok az adatok, amelyek a bírságösszegezésének törvényességének megállapításához szükségesek voltak, így a jogerős ítélet Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezése mellett a Legfelsőbb Bíróság meg tudta hozni a jogszabályoknak megfelelő határozatot. Tekintettel arra, hogy a felperes keresetében alaptalanul vitatta a bírságösszegezésének jogszerűségét, mert a hulladék mennyiségi adatát a pontos hatósági felhívásra maga szolgáltatatta, a hulladék besorolása a Hgt. 1. számú mellékletében foglaltaknak megfelelt, és a jogsértő cselekmény korábbi marasztalást követő tanúsítása az ismétlődő jellegét igazolta, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 339.§ (1) bekezdésében megállapított feltételek hiányában a felperes alaptalan keresetét az összegezés vonatkozásában is elutasította.

Megalapozottan hivatkozott az alperes felülvizsgálati kérelmében arra is, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 78.§ (1) bekezdését, valamint 80.§ (2) bekezdését sértve rendelkezett a perköltség viseléséről, mert a felperes a jogalap tekintetében pervesztes lett, és a szakértői vélemény költségének - mint szükségtelenül felmerült költségnek - alperesre történő áthárítása a felperesi pernyertesség mellett is téves döntés volt, és e rendelkezés a szükséges indokolást is nélkülözte. A felperesi jogi képviselő kiemelkedően magas ügyvédi munkadíjának kontroll és indokolás nélküli elfogadása is sérti a Pp. 221.§ (1) bekezdését, valamint a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (6) bekezdését, mert a meg nem határozható pertárgy értékű perben a megbízási szerződés bemutatása önmagában nem mentesíti a bíróságot azon kötelezettség alól, hogy a megítélt perköltséget arányosítania kell a perben elvégzett jogi (ügyvédi) munka mennyiségével és időigényességével.

A felülvizsgálati eljárásban az alperes pernyertes lett, így a felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperesnek az elsőfokú eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségét, és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján viselni a kereseti és felülvizsgálati illetéket.

Budapest, 2010. május 19.

Dr. Kaszainé dr. Mezey Katalin sk. a tanács elnöke,
Kincsó sk. előadó bíró, Dr. Kalas Tibor sk. bíró

Dr. Tóth